

„Slovenski Narod“ velja:		v Jugoslaviji		V inozemstvo
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	• • • • •	Din 120—	Din 144—	Din 216—
6	• • • • •	• 60—	• 72—	• 108—
3	• • • • •	• 30—	• 36—	• 54—
1	• • • • •	• 10—	• 12—	• 18—

Pri morebitnem povziganju se ima daljša naročilna doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakazni.

Na smo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

dar okorne — ko govori senatorjem
vsakaj sta zaljubila drug drugega, te-
daj se čuti v intonaciji: Kaj ne gospo-
dije senatorji, saj moj greh ni velik, saj
bi vsak človek na mojem mestu moral
prav tako ravnati. In vsa sreča teče
naprej, ne zmoti je Brabantio, ne zmoti
je vojni metež, in na Cipru začitimo
prvič, kako bo Othello zbesnel — za-
čutimo to tedaj, ko se srečata s pijanim
Casliem — Potem se igra še enkrat kot
dober psiček z Dezdemono — nato pa
prične tragedija. Znamenito slovo od
samega sebe, ko razmeče svoje najbolj-
še vetrovom na vse štiri dele sveta. O-
to je veliko — to je napisal Shakespe-
are — Addio Othello! Vsaka beseda
ima žile in ima kri, vsaka je mogočno
privednjena in akter ji udahne melo-
dijo čudovito. Sedaj nastopi nemir, va-
žna sмена med bolestjo in besnostjo,
med otropstjo in uporom, med obreko-
vanjem in oboževanjem. In ob koncu:
ko bi še vsakdo dejal, da so sile že iz-
črpane, tedaj se Vydra dvigne, dvigne
strašno — tembolj strašno zato, ker je
v prejšnjem dejanju občutil in oddal vsa
milino Shakespearjeve lirike . . . Dez-
demona spi. Še enkrat jo poljubi, potem
jo zadavi in zabode — in spozna, kaj
je bil naredil. Parokizem njegove bes-
nosti je razviden iz teksta — treba je
samo igralka, ki mu je fizično in du-

jotov in velik sovražnik habsburške monarhije. Na pariški konferenci je bil tajnik češkoslovaške delegacije. — Gjorgje D. Popovič, član informacijskega oddelka glavnega sekretarijata, član delegacije SHS na kongresu združenja za Društvo narodov v Bruslju. — Miss Howard, osebna tajnica glavnega sekretarijata in Miss Jonston, druga tajnica.

Člani glavnega sekretarijata Društva narodov uživajo vse privilegije diplomatskih zastopnikov posamičnih držav v inozemstvu, oni so mednarodni uradniki, neodvisni od vlad držav, katerim pripadajo. Njih namešča svet Društva narodov. Ta odlična misija priča, da pripisuje Društvo narodov naši državi veliko važnost.

— Beograd, 1. novembra. (Izv.) Danes zvečer je beogradska občina priredila banket na čast misli Društva narodov. Glavni tajnik Erik Drumont je bil sprejet od kralja v posebni avdijenci. Misija Društva narodov obišče vse važnejše gospodarske in kulturne centre naše države.

Mussolini za prijateljstvo z Ameriko.

— Pariz, 1. novembra. (Izv.) Listi objavljajo vsebino brzojav, ki jih je odposlal Mussolini predsedniku francoske vlade, predsedniku angleške vlade in državnemu tajniku Zedinjenih ameriških držav Hughesu. Brzojavki v London in Pariz se zelo razlikujeta od brzojavke v Washingtonu. Splošno se Mussolini ni držal v teh brzojavkah običajne formalnosti. Počarežu in Bonar Lawu je kratko brzojavil:

»Pozvan po svojem suverenu, da prevzamem kot zastopnik zmagovite Italije pri Vittorio Venettu odgovornost vlade, smatram za svojo dolžnost, da pozdravim zastopnike zavezniških vlad, katerih prijateljstvo je bilo sklenjeno po mnogih skupnih bitkah in zmagah. Prepričan sem, da mi bodo zavezniške vlade pri izpolnitvi dolžnosti za ohranitev najvišjih narodnih interesov nudile ono prijateljsko solidarnost, ki jo bo Italija potrebovala za akcijo glede ohranitve miru in zavezništva. Smatram to za neobhodno potrebno.« Državnemu tajniku Hughesu pa je Mussolini popolnoma drugače brzojavil. Brzojavka se glasi:

»Po kraljevem mandatu prevzamajoč vlado, Vas najpriznejše pozdravljam v zaupanju, da bosta odšel naprej skupno delovati najini državi za gospodarsko in kulturno obnovo. O tem sem zelo prepričan, ker italijanski narod zaupa Ameriki in je prepričan, da bo Amerika znala umevati in ceniti njegovo stremženje za splošni javni blagor.«

Demobilizacija fašistov.

— Rim, 1. novembra. (Izv.) Demobilizacija fašistovskih bojnih čet v Rimu se izvršuje popolnoma v redu. V mestu vlada sedaj mir. Pri demobilizaciji v provinci je došlo ponekod do malih izgrediv med fašisti in komunisti. Železniška uprava je dala fašistom okoli petdeset posebnih vlakov na razpolago, da odpravijo čete iz Rima domov. V palači Vinmale je imel ministrski predsednik Mussolini daljše konference z vrhovnim poveljnikom fašistovskih čet generalom Bonomijem. Teh konferenc se je udeležil tudi tajnik Acerbo. Na konferenci se je v glavnem obravnavalo vprašanje upostavitve javnega miru in reda v Italiji. Mussolini je ugotovil, da se je splošni položaj znatno izboljšal. Vse fašistovske čete se morajo v najkrajšem času demobilizirati.

— Rim, 1. novembra. (Izv.) Fašistovski kvadrurnvirat je razglasil nastopno pove-

ševno dorastel... In to je Vydra — prav gotovo. — Grem domov, ko padejo zadnji verzi velike drame — vem, da sem gledal eno najlepših predstav, kar jih zmore češko gledališče — in da sem gledal gotovo izredno velikega igralca. Priznam: videl sem Bassermana in Moissija v Othello, a Vydra je našel nova in prava pota k srcu tega prelepega junaka. Je to akter, da se je rodil drugje, bi njegovo ime bilo prav tako slavno, kot so slavna imena igralcev onih narodov, ki štejejo mnogo milijonov. Pa kaj zato! Jaz, gospod Vydra, se vam za ta večer zahvaljujem in vas pozdravljam.

Se Frana Šrameka »Mešic nad rekou« domačo veselolgo — in pa Frondalevo komedijo »Montmartre«, sem utegnil videti. Prvo delce: lirčna veselolga... mesečina, zaljubljenici, flauti — polno štimung — pravega utisa pa ne ostavi. »Montmartre« pa — dober teater, kakršnega je ljubil predvojni čas. Toilette, milje Moulin Rouge — jaz ne vem — a zdi se mi stvar, ki je že nekako preživela. Melodram. — Pa kaj, saj nova sezona se je šele pričela in Bog si ga vidi, kake lepote nameravajo odkriti Kvapil in sodrugi na Vinogradih.

lje: »Fašisti! Naše gibanje je kronano z zmago. Naš vodja je prevzel državno politično oblast za notranje in zunanje zadeve. Italijanski fašizem je inteligenten, zato svoje zmage ne bo slorabjal. Vrhovna oblast vrača svojo moč v roke vodstva stranke. Zahvaljuje se vam vsem za veličastne dokaze hrabrosti in discipline. Velike so vaše zasluge za bodočnost in usodo domovine, demobilizirajte v onem popolnem redu, kakor ste se zbrali k nevarnemu poskusu, kateri je imel namen, da se otvori v italijanski zgodovini nova doba, vrnite se k svojemu vsakdanjemu opravilu, ker Italija sedaj potrebuje mirnega dela, da doseže svojo boljšo srečo. Nobena stvar naj ne skali mogočnega dogodka, ki smo ga doživeli zadnje dni. Živela Italija, živel fašizem!« — V ukazu za disciplino in mir vevla vrhovno poveljstvo med drugim, da naj fašisti tvorijo odslej eno samo enoto, katero veže ljubezen do naroda in do kralja. Izvršena je najlepša revolucija, katero more napraviti kak narod. Danes naj nosi vsaka puška na vrhu odprto svoje cevi cvetko, ki naj bo simbol naše trdne volje, stremeče po pomirjenju vseh duhov. Nastopi naj pravičen in resen mir. Izziivalci in raznašalci neresničnih in hujkajočih vesti naj se prepoče in naznanijo pristojni oblasti. Zadevno se vabi meščanstvo, da pomaga fašistovskemu poveljstvu.

Mussolinijeva Italija in pogorbe z Jugoslavijo.

Mussolini o zunanji politiki in Dalmaciji.

— Rim, 1. novembra. (Izv.) Ministrski predsednik Mussolini je izjavil poročevalcu lista »Stampa« glede zunanje politike in Dalmacije to-le: »Italijanska politika postane končno politika dostojanstva brez obotavljanja in odlašanja, pa tudi brez vsake grožnje. Kdor govori o dalmatinski nevarnosti, ta je naveden hujška. Vprašanje Dalmacije je dejansko že rešeno. Z Jugoslavijo samo ni bila sklenjena nikakva pogodba glede izpraznitve. V tem hipu je za nas važno, da se bodo spoštovali zakoni, ako potreba, tudi s strojnimi. Italijani naj vedo, da se je z današnjim dnem začelo delati. Mi hočemo izvajati delo, varčevanje in mir. Spopadi morajo prenehati.«

»Avantijska« knjižnica zoorela

— Milan, 1. novembra. (Izv.) Po mestu vihrajo zastave. Črne srjace so zasedle vse »sovrane« sedeže po vseh delih mesta. Na kolodvoru so prišli novinarja Alfreda Cereana, poročevalca lista »Corriere della Sera«, ker je spregovoril par besedi o neki aretaciji. Fašistovska vojaška oblast je ukazala četam, da izpraznijo sedeže, katere so okupirali. Oddelek, ki je zasedel »Avantijske« prostore, se ni hotel umakniti mirno in brez škode, marveč so fašisti prevrgli veliko knjižnico »Avantijske« in knjige zažgali. Ogenj se je hitro širil in v nevarnosti je bilo tudi bližnje poslopje, kjer je veliko skladišče papirja. Fašisti niso hoteli gasiti, marveč so poklicali ognjevarce na pomoč. Preden so ti prišli, je napravil ogenj pri »Avantijski« ogromno škodo, ki se cenil na 200 tisoč lir.

Položaj v Italiji.

ITALIJANSKI PARLAMENT SE OTVORI 15. NOVEMBRA.

— Rim, 1. novembra. (Izv.) Mussolini je takoj, ko je položil prisego v roke kralja, prevzel ministrsko predsedstvo in zunanje ministrstvo. Na prefekta je razposlal okrožnico, v kateri zahteva od njih, da morajo vse svoje dolžnosti izvršiti prido in udano največjim interesom domovine. Mussolini zagotavlja, da bo on sam dajal za izvrševanje svojih dolžnosti najboljši vzgled.

Italijanski parlament se skliče najbrže 15. t. m. Ako bi zbornica delala kak ovire, se bo nemudoma razpustila. Zbornica se bo morala baviti predvsem s provizornim proračunom, nato pa z volilno reformo. Mussolini nasvetuje za volilno reformo francoski sistem, po katerem bi dobila tri petine sedežev ona lista, kateri bi pripadlo največ glasov, ostali dve petini pa bi se razdelili med druge liste. Volitve se imajo izvršiti spomladi.

Mussolini hoče obdržati tudi zunanje ministrstvo, ker ima namen, da dala italijanski politiki nove smernice, pa sta po njegovem mnenju zunanja in notranja politika tako med seboj združeni, da treba obe imeti v enih in istih rokah.

OBLETNICA REŠKEGA PLEBISCITA.

— Reka, 30. oktobra. (Izvirno.) Po mestu je nabit manifest k četrti obletnici plebiscita, ki spominja prebivalstvo, kako se je Reka pred štirimi leti ponudila Italiji. Zato pa je spomin na 30. oktober za Reke nov povod za izjavo pripadnosti in prisego zvestobe Italiji. To hočejo ponovljati, dokler ne bodo uslišani. Mesto je v zastavi. V gledališču »Fenice« je bil shod, govorili je Grosich, Patovici in Antoni, sledil je na to spredov po mestu, na kar so na Dantejevem trgu razkrili napis v spomin izjave za priklonitev k Italiji. Pripravlja se nov proglas za priklonitev sedaj ob fašistovski vladi.

POLITIČNE VESTI.

— Prihod španskega prestolonaslednika v Beograd. Iz Beograda nam javljajo, da je včeraj dopoldne prispel v Beograd španski prestolonaslednik Infant Alfonz. Na kolodvoru sta ga pozdravila knez Arzen in princ Pavle. Španski prestolonaslednik ostane v Beogradu več dni kot gost našega kralja.

— Avdijenca. Iz Beograda javljajo: Nj. Vel. kralj Aleksander je včeraj sprejel v avdijenci ministrskega predsednika Pašiča, zunanjega ministra dr. Ninčiča in notranjega ministra Kosto Timoteviča.

— Preiskava proti generalu Mattanovichu v Gradcu. Avstrijska narodna skupščina je ukazala leta 1919, da se imajo preiskati številne obtožbe proti visokim avstrijskim oficirjem radi zlorabe uradne oblasti in brezobzirnega postopanja z raznovrstnimi obtoženci. General Mattanovich je bil tokom vojne vojaški poveljnik graškega armadnega zbora, podrejen direktno poveljstvu čet, ki so stale na fronti proti Italiji. Po neki brezpravni odredbi so sodili obtožence v Gradcu po vojnem zakoniku. Mattanovich je bil krut, krvoloč, trinoški človek, ki ni poznal nobenega parda, marveč bi bil najraje obesil vsakega, kdor je sploh prišel v preiskavo. Obtožbe proti njemu so bile hude, preiskava, ki jo je vodila komisija sodnikov in parlamentarcev, pa je pokazala, da je zagrešil še mnogo hujše reči. Sodnijske akte so morali sodniki predlagati njemu. Navadno se je po pregledu aktov kar na kratko odrezal: »Vse te treba obestiti!« Ako je bil slučajno nekoliko milejšega razpoloženja, je napisal: »Obsođiti najstrožje, nobenega obzira!« Sodnikom je kar ukazoval, da morajo vsakega obsođiti in nikogar oprostiti. Posebno je divjal, kadar je bil pijan, kar se je dogajalo zelo pogosto. Avditorji so imeli včasih pogum, pa so se hoteli protiviti Mattanovichovim ukazom. Slabo so našletli. Zarjul je nad njimi: »Pustite me v miru s svojimi paragrafi!« In tako se je vršila Mattanovichova volja. Pomagala sta mu zlasti sodnika Bilgori in Boschek, njegova desna roka je bil tudi general Rzhik, ki je včasih v trinoštvu Mattanovicha že prekosil. Nekoč je imel Mattanovich nad avditorji tako jezo, da je hotel vse poslati v strelske jake na italijansko fronto. Tu pa se je postavilo proti njemu samo armadno poveljstvo na italijanski fronti ter mu ukazalo, da ima pustiti sodnike na svojih mestih. Preiskava je končana in preiskovalni sodniki predložijo akte kazenskim sodnijam.

— Črnogorski »vstaji« pozdravljajo fašiste. Nekateri italijanski listi poročajo, da se je zbralo tisti čas, ko se je vršil veliki fašistovski shod v Neaplju, nad Barom nekaj glavnih črnogorskih vstajev, ki so sklenili poslati pozdrav vrli italijanski mladini, ki kliče po svobodi in zmagi. Pozdravili so Mussolinija, D' Annunzia, italijanske kraljice, hčer »trpinčene Črne gore«, kralja in ves italijanski narod. — Bivša črnogorska kraljica je sestavila istočasno v Rimu novo »črnogorsko vlado«, kateri predseduje general Gvadenović. Ta vlada ima tudi svojega »vojnega ministra«, generala Jovovitića.

— Razorožitvena konferenca. Razorožitvena konferenca med sovjetsko Rusijo, Poljsko in baltičskimi državami se vrši 12. novembra v Moskvi. Romunijo bo na tej konferenci zastopala Poljska.

— Ljening zopet obolel. »Novoje Vremja« prinaša vest, da je Ljening zaradi bolezni definitivno zapustil svoje mesto in odpotuje na jug. Bajne ni nobene upanja več, da bi še kdaj ozdravel.

— Poljski fašisti. »Kurier Polski« poroča, da obstoji na Poljskem organizacija, ki je precej podobna italijanskim fašistom. Imenuje se »poljska organizacija narodne zaščite« in je čisto vojaškega značaja. Organizacija, ki je strogo tajna, se nahaja v rokah nacionalnih strank in deluje proti levemu bloku.

— Pred volitvami novega prezidenta Poljske. »Kurier Polski« poroča, da bo sklicana prva seja novoizvoljene poljskega sejma 21. novembra, prva seja senata pa 28. novembra. Na skupni seji obeh zbornic, ki bo sklicana takoj po konstituiranju novega parlamenta, bo izvoljen novi prezident poljske republike.

— Madžarsko nasilje v češkoslovaški republiki. Nitranska »Narodni Straži« poroča, da je v Mali Mani v nitranski župniji madžarski veleposelnik odsvolil iz službe tri delavce samo za to, ker so pošiljali svoje otroke v ondomno slovaško učilnico. Madžarski veleposelnik in madžarski židje skušajo, kakor se zdi, celo z nasiljem uničevati nove slovaške učilnice od same jeze, da so bile stare madžarske prebivalnice zrušene. Tale kričeči slučaj pa ni edini. Dognane je, da se je dalo na tisoče slovaških roditeljev terorizirati ter pošiljajo svoje otroke v madžarske šole. Vlada bi morala izdati naredbo, po kateri bi bil vsak Madžar ali madžarski žid, ki bi teroriziral ljudstvo, ostro kaznovan s tem, da bi se mu zaplenilo posestvo, oziroma židovskim plavkam v Slovaki v zela koncesija, kar bi se bilo imelo že davno zgoditi, saj so židje sami voletzdajalski emisarji madžarske vlade.

GRŠKA SE UDELEŽI MIROVNE KONFERENCE.

— Pariz, 1. novembra. (Izv.) »Temps« poroča iz Aten, da je Grška odobrila predlog zaveznikov, da se udeleži orijentske mirovne konference v Lausanni.

GOSPODARSTVO.

Davčno-pravna določila o novem finančnem zakonu.

Finančni zakon za leto 1922—23 vsebuje razen strogo proračunskih določil celo vrsto drugih važnih naredb. Osobito ima v davčno-pravnem pogledu jako važna določila. Od teh je nekaj takih, ki se tičejo cele države, nekaj pa specialnih za Slovenijo in Dalmacijo, ki imata še stare avstrijske davčne zakone. Praktično najvažnejša odredba v proračunu je sledeča (čl. 155., točka 2): Plačarina se ukine z dnem 1. januarja leta 1922. Plačarina je bila po zakonu o osebnih davkih specialen davek, kojega se je pobiralo od višjih službenih prejemkov. Službojemalci vseh vrst so bili po določbah zakona o tem davku dolžni plačevati poseben davek — plačarino — ako so njih letni dohodki znašali nad 6400 K. Ta davek je bilo plačevati poleg dohodnine in so bile na ta davek dopustne tudi doklade. Vsled razvednostitve denarja je postal ta davek trdo in nesocialno breme za nameščence. Davek je bil prav običuten. Vsled ponovnega prizadevanja interesentov, predvsem trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo je finančni minister v predidnjih letih že ponovno dovolil glajšave tega davka. Poviševal je pričetno vsoto, ki tvori osnovnico za ta davek. Za državne uradnike je pa ta davek že pred 2 letoma odpravil. Prizadeji krogi so v Sloveniji ponovno na shodih v dobro utemeljenih resolucijah zahtevali odpravo tega davka. Sedaj je končno odpadel ta davek, ki je bil odlozoni privilej za Slovenijo in Dalmacijo. Prizadevanje interesentov za odpravo tega res obsoletnega davka je podpiral naš finančni delegat, narodni poslanci in pa zlasti tudi minister za socialno politiko.

Predaleč bi vodilo na tem mestu obsežno razpravljanje o vseh davčno-pravnih določilih. Naj le danes opozorimo interese na glavne točke. Tako na člen 115., ki govori o davku na vojne dobičke. Predvojni povprečni dohodek, ki je ugotovljen v kronah, se jemlje ob primerjanju s čistim dohodkom v letu 1920 z vrednostjo 4kratnega produkta. Kjer ni predvojnega produkta ali je manjši od 40.000 K, se vzame s 40.000 K. Člen 116. ima določila glede davka na poslovni promet. Členi 117. do 119. govore o invalidnem davku, ki ostane do leta 1923. Člen 152. govori o izpremembah glede zemljiškega in hišnega davka. Člen 153. o pridobitni in kontingentiranju, člen 154. in 155. o rentnini in dohodarini. Glede dohodarine so zanimive določbe o jamstvu službodajalcev v industrijskih podjetjih za dohodnino svojih nameščencev. Kazni, določene v zakonu o osebnih davkih, se zvišajo 10kratno. Dohodnin. minimum je 4800 K, vendar zadene za l. 1922 davčna dolžnost za dohodarino le osebe z nad 10.000 kron dohodki. Člen 157. govori o davčnih komisijah, ki so bile odpravljene od Narodne vlade, pa zopet upostavljene od fin. ministra na zahtevo gospodarskih krogov za Slovenijo in na predlog finančne delegacije Roki za priitžbe in prizive ostanejo na 15 dni. Plačilne naloge dobe le podjetja, ki pripadajo posebni pridobitni ter oni, kojim davčna oblast prvič odmerja občno pridobitno, rentnino ali dohodnino. Davčnim zavezancem je torej treba skrbno paziti na oglase glede izvršenih davčnih odmernih predpisov. Zeleti bi bilo, da davčna oblastva po večjih mestih tudi v dnevnikih vsaj kratko opozorje vsakokrat na izvršene odmere. Direktivi davki z dokladami dotejajo v plačilo vselej za tekoči kvartal 1. februarja, 1. maja, 1. avgusta, 1. novembra. Zamudne obresti se odmerjajo z 0.125 dinarjev od vsake 25 dinarjev zaostalih davčnin za vsak mesec (6 odstotkov letno).

— V ravnanstvu Kranjske hranilnice v Ljubljani so bili izvoljeni pri običnem zboru dne 30. oktobra t. l.: Dragotin Hribar za predsednika, Otmar Bamberg star. za podpredsednika, Josip Breznik, Karol Čez, dr. Fran Doljšak in Albin Prepeh za kuratorje; dr. Mirko Božič, Josip Hauffen, Anton Luckmann, Anton Nagode, Ivan Ogrin, dr. Vladimir Ravnihar, dr. Anton Schoeppl in Ivan Volk za ravnatelje ter dr. Josip Lavrenčič, Viktor Moro in Alojzij Sušnik za računске pregledovalce.

— V državnih borzih. Dela iščejo: železostrugarji, livarji, klučavničarji, elektrimonterji, sedlarji, kovači, peki, mlinarji, mesarji, natakari, natakarice, strojniki, kurjači, šoferji, vzgojitelje, valenči, valenke itd. — V delo se sprejmejo: gozdni delavci, rudarji, kleparji, mizarji, tesarji, zidarji, pleskarji, čevljarji, krznarji, bolniški strojniki, služkinje, kuharice, vajenci, valenke t. t. d.

Spominajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Pravni vestnik.

VRAČUNLJIVOST V NAČRTU KAZENSKEGA ZAKONIKA.

Dne 28. oktobra je priredilo društvo »Pravnik« drugo predavanje o načrtu kazenskega zakonika. Predaval je zopet gosp. odvetnik dr. Krivic in sicer o vračunljivosti. Kratka vsebina njegovih izjavanj je bila:

Kaj je vračunljivost (prištevitost, Zurechnungsfähigkeit), tega načrt ne pove, temveč našteva le momente, ki vračunljivost izključujejo. Pač pa določa načrt duševne moči, na katerih vračunljivost temelji. V pripombah k načrtu se te dve moči označujeta kot moč razumevanja (boljša: zapopadenja, »intelektualna moč«) in kot moč hotenja (»Voluntaristična moč«). Po Merkleu so lastnosti, ki tvorijo vračunljivost individua v smislu kazenskega prava, tele: 1.) pravna sposobnost razpoznavanja, t. j. sposobnost, spoznati odločujoče znake kaz. dejanja, torej njegovo škodljivost, nevarnost in nasprotje s kazni. pravnimi normami; 2.) duševna dispozicijska sposobnost, to je sposobnost po razpoznavanju po svoji lastni individualnosti delati. Vračunljiv je vsakdo, ki je duševno razvit in zdrav in čigar razpoznavajoča in dispozicijska sposobnost nista moteni. Motenje teh sposobnosti izključuje vračunljivost in s tem kazensko odgovornost. Načrt pravi: »Ni kazniv, kdor v času izvršitve dejanja ni mogel zapopasti prirode in značaja svojega dejanja in po tem zapopadenju delati: vsled bolnega duševnega razstrojstva, ali vsled nezvesti, ali vsled umske nerazsodnosti«. Pri določanju o tem, kdaj manjka vračunljivost, se načrt poslužuje t. zv. biloško — psihološke metode. Ta metoda določa duševne motnje (bolno duševno razstrojstvo, nezvest, umsko nerazvitost), ki morejo biti vzrok nevrčunljivosti. Te motnje pa izključujejo vračunljivost šele, če vsled njih storilec ni spoznal škodljivosti, nevarnosti in protipravnosti svojega dejanja ali pa, če po pravem spoznanju ni mogel delati. Torej le tedaj, če je motnja ali razpoznavajoča ali dispozicijska sposobnost storilca, da sme se preizeti, da pri njegovem dejanju v času dejanja, ker je storilec lahko prejel in pozneje prištevil, in pa konkretno dejanje (»svojega dejanja«), ker je lahko razpoznavajoča in dispozicijska sposobnost storilca glede drugih njegovih dejanj popolnoma nemotena ali nasprotna. Ker pa vprašanje nevrčunljivosti ni le pravniško, temveč tudi medicinsko, zato je treba, da bodi oznaka v poštvi prihajajočih nenormalnih psihičnih stanj današnji psihiatrici vidi odgovarjajoča. Predavatelj dvomi, da je nomenklatura načrta v skladu s psihiatricno vedo. O tem pa govori znanstvenik psihiatre. Predavatelju se zdi formulacija: »priroda in značaj dejanja« nejasna in neprecizna, ker ni jasno, kaj si pod tem predstavljamo. V vseh teh ozirih je formulacija češkoslovaškega načrta znanstvenješa in jasnejša.

Razlika med določbami načrta in veljavnega prava je vidna. Dočim prihajata po veljavnem pravu v poštev bolezni in motnja le v najvišji stopnji, se načrt na stopnjo ne ozira, temveč samo na vpliv bolezni ali motnje na razpoznavajočo in dispozicijsko sposobnost. Veljavno pravo vpoštevava le umske motnje, načrt pa tudi motnje nagonskega življenja. Se večja je razlika v normiranju vpliva starosti na vračunljivost. Dočim obravnava veljavno pravo mejo v starosti shematično, pozna načrt tri etape: dobo do 14. leta, do 18. leta in do 21. leta, s čimer je dana možnost, da se sodi po doseženi zrelosti in značaju storilca. Načrt je v navedenih točkah dober, če obstrahiramo od nepreciznosti izrazov in pa od uveljavljene pojma zmanjšane vračunljivosti, ki ni samo contradictio in adjecto, temveč tudi velika nevarnost za justične zmote.

V debati k temu referatu je izjavjal dr. Šerko:

Problem vračunljivosti je najtežji, nobena formulacija še ni zadovoljila istočasno juristov in psihiatrov. To je metafizični pojem, s katerim naravoslovec ne more nič začeti. Glede vprašanja na ta odgovor se mora podati na polje, ki ni njegovo, govori mora kot član družbe. Teoretično je stvar taka, da bi se moral omejiti psihiatre samo na ugotovitve, da-li je storilec duševno bolan ali ne. O prištevitosti radi te duševne bolezni ima odločiti potem sodnik. Praktično pa je stvar drugačna. Čim psihiatre ugotovi duševno bolezen, že ga vpraša sodnik, ali je ta bolezen taka, da storilec za svoje dejanje ni odgovoren. Z odgovorom na to vprašanje pa je izrečena tudi sodba. Tudi po načrtu je tako, kajti ugotovitvi duševne bolezni itd. bi moral zdravnik še dostaviti, da storilec vsled nje ni mogel polniti prirode in značaja svojega dejanja. Po načrtu je storilec le tedaj prost kazni, če je dejanje storil pod vplivom duševne bolezni; ta mora biti tedaj v kaznivih zvez z dejanjem. Če bi tak bolnik učinil dejanje iz egoističnih namenov (n. pr. maščevanja), bi bil prištevit, in vendar moramo obstati na tem, da ni kriv. Dobro je sicer, da našteva projekt tri različna duševna stanja, vendar tekst ni zadovoljiv in tudi ne kompletan. Duševna bolezen ni samo popolnen razpad duševnih sil, ampak tudi razpadanje istih, mesto nezvesti bi moral govoriti tekst le »o moteni zavesti«, kajti v nezavestnem stanju človek sploh ne more agirati. Poleg zaostalega razvoja bi se moral ozirati zakon tudi na to, če kdo postane še le bebast. Velika napaka je, da načrt ne loči med duševnimi boleznimi in defekti. Prvi odstavek § 19. bi se po njegovem moral glasi: »Ni kazniv on, ki je bil za časa svojega dejanja duševno bolan, težko slaboumen ali pa v stanju težko omotene zavesti. Če je bil storilec lahko omoten, lahko slaboumen (debil) ali pa sicer duševno defektan, tedaj more sodnik kazni ublažiti. Drugi odstavek § 19. pa bi izostal, kajti zmanjšano vračunljivost moderna ve-da ne priznava. Dr. Dolenc pripomi, da

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1922.

ni treba, da bi moralo biti kaznivo dejanje v kavzalni zvezi z duševno boleznijo itd. Zdravnik mora dalje samo ugotoviti, da storilec bolega na tem in tem in da opise pojave, ki se opazajo v tej bolezni. Sodni-kova naloga pa je, da na podlagi vsega tega preudari, je-li storilec pristevit ali ne. Dr. Lepalnetu je tekst preveč abstrakten, dosti boljše dikcija bi bila: »Kdor se vsled... ne zaveda protizakonitosti dejanja«. Glede § 17. (pravna pomoč) pa pripominja, da naj bi se izločil, mesto tega pa ustanovil nov delikt »nepoznavanja norme« analogno prestopka pijanosti v starem zakonu. Težji prekrški naj bi se kaznovali kot prestopki, manjši pa sploh ne. Dvorni svetnik Regally pa priporoča v tem oziru tole formulacijo § 17.: »Neznanje ali nepravilno pojmovanje zakona ne opravičuje nikogar, razen ako storilec brez lastne krivde ni mogel zaznati za zakonite do-ločbe.

KULTURA.

Šentjakovski gledališki oder.
V soboto 4. nov.: Mladost, ljubzenska drama.
V nedeljo 5. nov.: Mladost, ljubzenska drama.

— Marica Stepančičeva - Gregorič, Slovensko - italijanska slovnica. Cena knjige je 24 D. Knjiga se dobi v knjigarni »Nova Zolba«, Ljubljana, Kongresni trg št. 19. O knjigi, ki je bila prav potrebna, še spregovorimo.

TURISTIKA IN SPORT.

ILIRIJA: JADRAN - HERMES 4:2 (2:0). Včerajšnja tekma med Ilirijo in kombiniranim moštvom Jadran-Hermes je končala s komaj priborjenim zmago Ilirije. Ilirija je bila tekom prvega časa več čas v premoči, vendar so se ob živili obrambi Hermes-Jadrana vsi napadi razbili, odnose je tudi Hermesov vratar storil, kar se je dalo storiti. V drugem polčasu pa je bil Hermes-Jadran »Iliriji« popolnoma enakovreden nasprotnik, zlasti je ugaljal na levem krilu Jamnik s svojim brzim tekom in krasnimi centri. Tudi ostali napad je bil dober, samo pri Plešu je bilo opaziti veliko pomanjkanje stopinga žoge. Pri Iliriji je odgovarjala samo krilska vrsta. Napad je bil pod povprečno formo, obramba pa je podcenjevala svoje nasprotnike, iz česar sta rezultirala tudi dva gola za Jadran-Hermesa. Tekmo je vodil g. Jreala zadovoljivo, samo glede offside je preveč natančen. Nešteto živlganje offside, ki igra samo zaustavlja, popokvari ves njen efekt. Publike je bilo zelo malo.

— Novi predsednik mariborske podružnice SPD. V ponedeljek se je vršil v »Narodnem domu« v Mariboru izredni občni zbor podružnice SPD, ki je bil prav dober obiskani in pri katerem je bil izvoljen za predsednika tega društva sodnik g. dr. Senjor namesto fin. svetnika g. dr. Brenčeta, ki se preseli v Ljubljano. Govorilo se je tudi pri tem zboru, da se zgradi na Veliki Kapi planinska koč, ako društvo dobi zemljišče in les brezplačno.

— SK. Ilirija - SK. Primorje. V nedeljo dne 5. t. m. se vrši že težko pričakovana prvenstvena tekma med Ilirijo in Primorjem. Zanimanje, ki vlada za to tekmo, je veliko in upamo, da ostane tako tudi v bodoče. S to tekmo se začne nova baza v razvoju ljubljanskega nogometa. Potom konkurence, ki nastane med domačimi rivaloma, se bo čim dalje bolj dvigala nivo našega nogometa. Upamo, da postanejo odsej vse prvenstvene tekme domačih prvorazrednih klubov, posebno naših dveh rivalov, to je Ilirije in Primorja, nad vse zanimive in polne športnega užitka. V nedeljo bo morala Ilirija, ki je v zadnjem času lepo napredovala, dokazati, je-li jo smemo i nadalje imenovati prvaka Slovenije. Sicer je nji zmaga brezdvomno zagotovljena, toda Primorje bo skušalo s svojo znano poštvovalnostjo in elanom čimboli zmanjšati rezultat. Tekma se vrši na igrišču SK. Primorje ter se prične ob 15. Pred tekmo igra obe rezervi. Začetek ob enaštrt na 14.

DRUŠTVENE VESTI.

— J. A. D. »Triglava« v Ljubljani. Vabl vse starejše »Triglava« in aktivne Triglavane na pozdravni večer, ki ga priredi ljubljanska podružnica svojim članom v petek dne 3. novembra 1922 ob 20. uri zvečer v gostilni pri Mraku na Rinski cesti. — Odbor.

— JAD. »Triglava« v Zagrebu priredi svoj prvi redni občni zbor za zimski semester 1922/23 dne 4. novembra ob pol 8. zvečer v društvinih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1.) Pozdrav podpredsednika. 2.) Poročilo ferjalnega odbora in delegatov. 3.) Absolutorij ferjalnemu odboru. 4.) Volitve novega odbora. 5.) Slučajnosti. Udeležba za vse člane obvezna. Vabljeni so tudi starejše. — Odbor.

— Klub štipendista ministrstva prosvete na svojo glavno godišnjo skupščino obdržanjo 18. o. m. konstituirao se je za ova školsko godinu: Predsednik Mr. Ph. Zvonimir Pavlič, cand. med.; podpredsednik Fran Canjuga, cand. med.; gen. tajnik: Stevo Račić, cand. ing.; tajnik I. Milo Špehar, cand. med.; tajnik II. Rado Tkalec, cand. med.; blagajnik I. Stane Tavčar, cand. med.; blagajnik II. Ciril Debevec, kons.; revizori: Franc Batušić, cand. med.; v Vlado Piletič, cand. med.; referenti za med.: S. M. Kosanović, cand. med.; Franc Benedičić, cand. med.; za strojno elektrotehno. Petar Jutrovič, cand. ing.; za gradjevno arh. itd. Mihael Fundjak, cand. ing.; za agronomiju Ivo Zobec, cand. ing.; za kemiju Fran Tončič, cand. ing.; za silik. in kip. Ivo Režek, slikar, za konservatorij Mihael Vukdrago- vič, kons. Pošto dolaze iz domovine razna informativna pitanja, mole se kolega, da se obrate na adresu predsednika: Kr. Vinko- bradec, Slomka 17.

— Slab odgovor. Na poziv, naj odgovori, ako se strinja s kampanjo, ki jo je pričel dr. Kukovec proti Ljubljani, je »Jutro« priobčilo včeraj člančič pod naslovom »Predebelo naličeno«. V tem članku se zviža na vse načine, da bi prikrito svojo za-drego in se izvil iz precepa. Mesto, da bi odkrito in brez ovinkov pove-dalo, ali soglaša vodstvo demokrat-ske stranke z dr. Kukovčevim proti-ljubljansko gonjo, govori o separati-zmu in separatističnih vodah, bese-diči o »divji jezi proti Stajercem«, ki jo baje sedaj širi »Slovenski Na-rod« in končno sramežljivo prizna-va, da je dr. Kukovec res grešil, pri-stavlja pa, da gre vendarle predaleč, ako bi zaradi dr. Kukovca bila raz-žaljena vsa Ljubljana. Ta je pa lepa, da bi morala Ljubljana mirno vtak-niti v žep vse Kukovčeve žalitve, za-to menda, ker je dr. Kukovec vodja mladinov. Gospodje, le ne slemomi-šiti! Razžaljenost sem, razžaljenost tja, povejte jasno in odkrito, ali od-brujete dr. Kukovčev brezvestno kampanjo proti Ljubljani, ali podpi-sujete njegovo »Tabornu« proglase-jo grožnjo, da bo pomaknil mejo ljubljanske oblasti na Savo, ako se Ljubljana pokorno ne uda usodi, ka-tero ji je namenil on v tistem soglas-ju z mladinskimi voditelji demokrat-ske stranke, in kako dolgo še boste trpeli, da bo na čelu stranke mož, ki kaže tako očitno mržnjo proti Ljubljani.

— Svečana otvoritev bakteri-jološke stanice v deželni bolnici. Ob številni udeležbi vseh ljubljanskih zdravnikov je danes ob pol 11. otvoril šef zdravstvenega odseka, dr. Katačič za Ljubljano že skrajno potrebno bakteriološko stanico. V svojem govoru je med drugim omenjal, da je vsako pobijanje nalezljivih bolezni iluzija, ako ne bazira na bakteriološki preiskavi. V premokopu v Trbovljah raz-saja takorekoč epidemični legar, ki se ne da dovoljno zdraviti in izoli-rati v bolnici. Potrebno je, da se za nalezljivimi boleznimi zbolele ose-be oddajo v bakteriološko stanico. To je bilo do sedaj nemogoče, ker nismo imeli sličnega zavoda. Gdč. dr. Šimencova je nato obširno in strokovnjo predaval o no-menu bakteriološke stanice. Pri-marij dr. Ivan Jenko je čestital dr. Katačiču in gdč. dr. Šimencovi k uspehi ustanovitvi za narodovo zdravje tako važne institucije. Pri-marij dr. Derganc je v svojem govoru opozoril, da poteče letos dne 27. decembra ravno 100 let, odkar je umrl največji dobrotnik Slove-štva v Parizu, Louis Pasteur, ki je odkril nov mikroskopični svet naj-manjših organizmov. Umetno bi bilo proslaviti 100letnico tega svetovnega učenjaka. Dr. Tičar je čestital k ustanovitvi tega eminent-no važnega zavoda in izjavil, da je Pasteurjevo stoletnico vsekakor treba slovesno proslaviti. V imenu mestnega fizikata je govoril doktor Rus, imenovan vlade pa veterinar-ski svetnik g. Pavlin.

— Izjava. Ker sem že delj časa bo-lehen in ne zasledujem pazno dnevnih političnih dogodkov, sem na povabilo »Jugoslovenske demokratske stranke«, na katerem je bil podpisal g. dr. Puc, šel na zaupni sestanek v »Kazino«. Bil sem pač mnenja, da me vabi na sestanek stara narodno - napredna stranka. Stopivši v dvorano, sem zagledal več starih nekdanjih dr. Tavčarjevih prija-teljev, zato sem bil uverjen, da velja v stranki še vedno stari dr. Tavčarjev koncept. Na sestanku so me določili za namestnika na kandidatski listi. Sprejel sem kandidaturu, ker sem bil v zmoti, da gre za stari dr. Tavčarjevo stran-ko. Pozneje pa sem izvedel, da je bil ta sestanek sklican od mladinski skupine. Ker sem bil že od mladih let ve-dno pri narodno - napredni stranki in zvest pristaš dr. Ivana Tavčarja, ne maram brez vzroka zapustiti njegove zastave ter izjavljam, da odstopam od mladinov, se odpovedujem kandidaturi na njihovi listi, in pristopam k »Jugo-slovenski zajednici«, kateri se je pri-družil tudi naš velespoštovani voditelj dr. Ivan Tavčar, naš za Ljubljano tako zaslužni bivši župan. Alojzij Rus, go-stilničar v Ljubljani. — To je že drugi slučaj, da se odpoveduje ugleden vol-lec kandidaturi na mladinski listi. Prvi se je odpovedal g. dr. Tone Šaplja, katerega so mladini uvrstili med kandi-date brez njegovega pristanka in brez njegove vednosti. Prepričani smo, da bo temu zgledu sledilo še več drugih.

— Vloga pitka noja igrajo mla-dini, misleč da bodo z zapiranjem oči in z varanjem samega sebe spravi-li s sveta mogočnega protimladinski pokret, ki se pojavlja v Ljubljani. Naj le varajo sebe in svoje zaslep-ljene somišljenike, volitve bodo že pokazale, v čigavem taboru je nara-dna in napredna Ljubljana. Kar pa se tiče naših zaupniških sestankov,

pa pravimo: Mladini bi si obližnili vseh deset prstov, ako bi mogli spravi-ti skupaj brez vsakega pritiska samo en tak sestanek, kakor je bil naš na Dolenjski cesti.

— »Interesantna priloga«. Z ozirom na notico današnjega »Jutra« pod tem naslovom izjavlja podpisana uprava, da »Slovenski Narod« take priloge ni imel, in če se je »Nova Pravda« de-lila s »Slov. Narodom« vred, se je to vršilo brez vednosti uprave »Slov. Na-roda«. Ako pa so nosili »Novo Pravdo« obenem z »Narodom« naši raznašalci, je to njih povsem zasebna stvar. — Uprava »Slov. Naroda«. Kopitar I. r.

— Smrtina kosa. Dne 1. novembra je umrla po dolgotrajni in mučni bolezni go-spa Marija Komatar, vdova Kalan, roje-na Gosar, iz Skofje Loke. Veleugledni na-rodni obitelj ob prerani izgubi te dobre, v vsej okolici težko pogrešane, naše sožalje.

— Smrtina kosa. V Skofji Loki je umrla gdč. Lojzka Longonder, učiteljica vna-je samostanske šole in posestnica. Blag ji spomin!

— V Ljubotomu je umrl g. Lojze Lu-šin, višji geometer iz znane ljubljanske narodne rodbine Lušinove. Zadel ga je kap. Bil je značajan narodnjak in dober uradnik. Blag mu spomin.

— Vseh mrtvih dan. Snoči so ne-pregledne množice romale na pokopa-lišči pri Sv. Krištofu in pri Sv. Križu, da posetijo grobove svojih dragih. Na-ši dijaki in dijakinje so že jutraj lepo okrasili grobove naših pisateljev in pes-nikov. Okrasili so grobnico »Pisateljskega društva«, kjer počivajo Fran Levstik, Anton Askerc, Ivan Zeleni-kar, Simon Rutar, Iv. Nep. Resman in drugi. Krasno je bil obnoven grob Murina-Aleksandrova. Na grob staro-ste Jugoslovenskega Sokolstva dr. Iva-na Oražna je bilo položeno sveže cvet-je in venec iz žitnega klasja, darilo sester Sokolice iz Pančeva. Ob 16. po-poldne je na pokopališču pri Sv. Križu oficijelno nastopila »Zveza slov. pev-zorov« ter so vsa ljubljanska v nji včlanjena društva pod vodstvom zvez-nega pevovodje g. Zorka Prelovca zapela tri prelepe nagrobnice. Petje v mogočnem zboru okoli 200 pevcev je globoko segalo v srce in je ostavilo v množicah mogočen vtis. Skupnega slo-žnega delovanja in nastopanja naših zborov moramo biti le veseli. Izražamo željo, da se to zgodi pogosto kot do-slej. Veseli nas, da je »Zveza« po dol-gih letih spanja oživila in se giblje, kar je pevskim društvom le v čast. Pevska zbora »Glasbene Matice« in »Ljubljans-kega Zvona« sta zapela poteme že na-grobnico »Viered se povrne« na grobu svojega dolgoletnega člana Augusta Štamcarja. Krasno so bili okrašeni gro-bovi Ivana Cankarja, Podlmbarskega, kateremu je poklonila Šentpeterska ženska podružnica krasen venec s tra-kovi, dalje dr. I. E. Kreka in drugih na-ših odličnih mož. Gasilci so napravili častno stražo obema žrtvama poklica Zargiju in Levcu. Vojaški grobovi so bili popolnoma pozabljeni.

— Pevski zbor moravskih učitelj- dose v Ljubljano v soboto jutraj ob 5.21 in ne kakor je bilo prvotno nazna-čeno popoldne ob 4.35, na kar opozar-amo naše občinstvo. Sedežev vseh vrst za ta glasbeni večer je na razpolago v pi-sarni Glasbene Matice. Vstopnice se bodo prodajale tudi v nedeljo dopoldne od 10.—12. ure in zvečer pri blagajni od 19. dalje.

— Predavanje za vinogradnike. V ne-deljo dne 12. t. m. ob 14. popoldne priredi ravnatelj državne kmetijske šole na Grmu, B. Skalčič, v šoli v Metliki predavanje o potrebi in izvedbi organizacije vinskega iz-voza. Po predavanju bodo razgovor o eventualni ustanovitvi vinarске zadruga v Metliki. Predavanja se udeležijo tudi šef kmetijskega oddelka pokrajinske uprave za Slovenijo S. Ancin. Interesenti se vabijo, da se v čim večjem številu udeležijo pre-da-vanja.

— Za dijake v Nemčiji. Uradno razgla-šajo: Glasom razpisa min. prosvete z dne 16. oktobra 1922 se sprejme na pruskih vi-sokih šolah tekoče šolsko leto 250 naših di-jakov. Ako je bila komu prošnja za sprejem odbila, jo lahko ponovi. (Naš list je to ja-vil že pred 14 dnevi. — Uredn.) Tudi za ostale pokrajine (Bavarsko, Saksonsko I. dr.) se objavi maksimirano število, ki bo določeno za naše dijake. Kdor vloži prošnjo za sprejem, naj to javi tudi neposredno ali posredno (preko nemškega poslanstva v Beogradu in dr.) našemu poslanstvu v Berlinu.

— Staro sovražstvo. Med poljskim dni-narjem Janezom Rozmanom iz Smlednika in bratom Jancezom in Francem Zupanom je vladalo že dolgo časa napeto razmerje. Rozman je nekako pred pol leta zasačil oba brata na samem ter ju pošteno premakstil. Za svoje junaštvo je prejel štiri mesece zapore. Pred kratkim pa se je vrnil iz zapo-ra. To sta svedela oba brata Zupana in ga napadla. Pri pretepu je dobil Rozman te-ške poškodbe po glavi in so ga morali pre-peljati v bolnico.

— Fašistovske bombe v Krku. Po-ročajo nam: V noči od 27. na 28. okto-bor so fašisti podvrgli 6 bomb najnovej-šega laškega sistema, takozvane »si-pe«, zvezane druga z drugo, v klet tu-kajšnje vojaške ubikacije v Krku. Bom-be so bile zvezane z žico druga na dru-go. Le slučaj je pripisovati, da se ni zgodila grozna nesreča in da bombe ni-so usmrtille več naših vojakov. Bombe namreč niso eksplodirale, ker so stori-li

Valutarna skupnost s Češko-slovaško.

— Praga, 1. nov. (ČTK.) Pogajanja med finančnim ministrom Rašinom in državnim bančnim uradom na eni strani ter finančnim ministrom dr. Kuma-nudijem in generalnim ravnateljem Na-rodne banke dr. Novakičem na drugi strani so dovedla do popolnega spora-zuma. Sklenjeno je, da bančni urad Češkoslovaške republike prevzame ak-cijo za stabilizacijo dinarja in na drugi strani, da prevzame Narodna banka v Beogradu akcijo za stabilizacijo češko-slovaške krome na Balkanu.

Dogodki na Sušaku.

— Beograd, 2. novembra. (Izv.) Ministrski svet je na včerajšnji seji razpravljal o dogodkih na Sušaku. Ugo-tovljeno je, da so fašisti kršili dogovo-re demarkacijske črte in da so preko-račili mejo.

Rezervirano stališče naše vlade.

— Beograd, 1. nov. (Izv.) Danes dopoldne je zunanji minister dr. Nin-čič sprejel zastopnike tiska ter jim je dal obširne informacije o sedanjih zu-nanjepolitičnih situaciji. Podal jim je po-drobnosti o najnovejših dogodkih v Ita-liji. Zunanji minister je naglašal, da je treba napram Italiji ohraniti dostojan-stveno in rezervirano stališče. Kritično je treba premostriti vse vesti, ki so več ali manj tendenciozne in alarmantne.

VOLITVE V SVICI.

— Bern, 2. novembra. (Izv.) Sedaj so objavljeni rezultati volitve v švica-rski narodni svet. Izvoljenih je: 89 radi-kalcev, 44 katoliških konservativcev (preje 41), 43 socialistov (prej 38), 35 pristašev kmetso - meščanske stranke, 10 liberalnih demokratov, pet pristašev socijalno-politične stranke in dva komu-nista.

Vznemirjenost v Parizu radi Turčije.

— Pariz, 1. novembra. (Izv.) Fran-coski vodilni in oficijelni krogi so zelo vznemirjeni radi najnovejših dogodkov v Mali Aziji oziroma v Carigradu. V raznih mestih, tako v Mudaniji, Cari-gradu in drugod je prišlo do izgredov proti Francozom. Smatrajo, da bo Tur-ška na mirovni konferenci v Lausanne stavela popolnoma nove predloge in za-hteve. Francosko vojno ministrstvo do-biva vesti, da pripravlja angorska vlada novo akcijo, da se začne s pohodom na Carigrad. Vesti, da so se zadnje dneve vršili izgredi proti Evropejcem, se po-polnoma potrjujejo. Francoski vodilni krogi računajo z možnostjo, da bodo kemalisti prerušili premirje.

ci prehitro vrgli bombe v klet in se do-tična naprava na bombi ni užgala. Osumljenih je več oseb.

— Nesreče in nezgode. Delavcu Franu Omerza iz Rakitnice je padel težak hloh na nogo in mu jo zlomil. — Pavla Pirker, za-sebnica iz Ljubljane, je padla po stopnicah in si zlomila levo roko. — Strojniku Franu Briceju je stroj odtrgal en prst na desni roki. — Občinska uboga Liza Bežalj iz Do-brunja je padla po stopnicah in si zlomila levo roko. — Zidar Josip Berčič iz Stare Loke pri Kranju je padel z odra in se pre-cej poškodoval. Tudi si je zlomil desno roko. — Vladimir Kern, sin poštnega sluga iz Zgornje Šiške, je padel z okna in si zlomil desno roko. Vse poškodovance so prepelja-li v bolnico.

— Drzni vlom. Včerajšnji dan je bil zo-pet plodonosen za temne elemente. Ker je bila večina ljudi na pokopališčih, so imeli svedrovi lahko delo, ki so ga temeljito iz-vršili. Bili so tako predrzni, da so revidira-li tako na Marlinem trgu nadstropje za nadstropjem, deloma kar hišo za hišo. Dela-li so pač po programu počasi in gotovo. Na Marlinem trgu so najprej vlomili neznani tatovi v stanovanje Ernesta Podkrajnika. Odnegli so zlato brožo, zlato zapestnico in 2 zлата prstana. To je bilo v prvem nad-stropju, nakar so posetili drugo. Tu so od-negli poštnemu oficijalu Leonu Sparkali zlat prstan, zlato ovratno veržico, zlato kravat-no iglo in zlato zapestnico. Za tem so na-pravili obisk pri Elizabeti Gnezda, tudi v II. nadstropju. Tudi tej je bilo odnešeno več zlatnine. Kakor se vidi, so se vlomilci špe-cijalizirali samo na zlato predmete. Svojo plodonosno turnejo so nadaljevali na Sv. Petra cesti. Učiteljci Pavli Tomšič na Sv. Petra cesti 4 so odnesli zlato veržico, zla-to zapestnico in diamanten prstan. Zadnja postaja je bila Kralja Petra trg št. 8. Tam so šli pa za celo poslopje višji. V tretjem nadstropju so vlomili pri davčnemu nad-upravitelju Franu Anmanu. Temu so odnesli zlato žensko uro, poročni prstan, zlato za-pestnico in zlato veržico.

POIZVEDBE.

— Izgubila se je od Wolfove ulice na Vodnikov trg v ponedeljek 31. oktobra več-ja svota denarja, med drugim tudi znaten znesek ir. Pošten najditelj se naproša, da odda ta denar v uredništvo »Slov. Naroda«, ker je lastnica zelo uboga žena.

NAJNOVEJŠA POROČILA.

Italijanski poslaniki odstopajo. POSLANIK SFORZA DEMISIJONI-RAL.

— Pariz, 1. novembra. (Izv.) Vče-raj je conte Sforza, italijanski poslanik v Parizu, odposlal brzojavno ministr-skemu predsedniku Mussoliniju svojo demisijo. Popreje je imel še obširen raz-govor s Poincarejem in Millerandom. Prišli so k njemu takoj italijanski novi-nari, katerim je izjavil, da zelo spoštu-je ministrskega predsednika Mussolini-ja, misli pa, da izvrši čin lojalnosti na-pram fašizmu, ako pada demisijo.

— Berlin, 1. nov. (Wolf) Z ozirom na izpremenjeni politični položaj je tu-kajšnji poslanik senator Frazatti od-stopil.

Ogromna povorka - 60.000 fa-šistov v Rimu.

— Rim, 1. novembra. (Izv.) Vče-raj se je proslavila v mestu »narodna zmaga« na najslajnejši način z ogromno povorko, ki je izkazala časti na »altarju domovine«, grobu neznanega vojaka ter se nato pokloni la kralju na Kvirinalskem trgu. Manifesta-cija je bila nepopolna. 60.000 fašistov je pri-šlo zadnja dva dneva v Rim z raznih stran-ih dežele. Ob 11. se je pričelo zbirališče in ob 13. se je začela povorka s Španskega trga. Pričeli so jo nacionalistični oddelki »svojo konjenico v popolni vojni opravi na čelu. Šli so po ulici Condotti na Corso Um-berto. Povsodi velikanske množice občin-stva. Vzklikanje četam, klici »Evviva il re« Ko so bili prvi modri oddelki na trgu Ve-nezla se je pričela šele prava povorka čr-nih srca, s trga del Popolo, ob 14. na čo-lu z vrhovnim poveljstvom. Pred spomeni-kom neznanega vojaka so defilirale najpro-čete 81. pešpolka. Nato so se poklonile vse zastave in vsi oddelki so izkazali spome-niku vojaške časti. Po končani svečanosti je šla povorka pozdravit kralja. Čaroben pogled na pestro široko množico. Kralj je stal na srednjem balkonu nad glavnim vhodom, na njegov desni je bil general Diaz, na le-vi pa admiral Thaon de Revel, za njim je stal general Citadini. Kralj je pozdravil množico po vojaško in videti je bil zelo g-ljen, ko so neštete množice mimo korak-ale. Ves Rim je bil na ulici in povorka ni bilo ne konca ne kraja.

Ob 19.30 je šla povorka proti kolodvo-ru, in videlo se je že od daleč pripravljnih 50 vlakov, da odpeljejo fašiste na svoje do-move. Vse se je izvršilo v najlepšem redi in tudi odprava fašistovskih oddelkov v vlake in odhod vlakov je bil nemoten.

ZUNANJA POLITIKA RUSIJE.

— London, 1. novembra. (Izv.) Po-ročevalec »Observerja« je imel razgo-vor z Ljeninom o zunanji politiki so-vjetske Rusije. Ljenin se je kratko izja-vil: »Želim upostaviti prijateljske stike ravno tako s Francijo kakor tudi z An-glijo. Rusija želi splošnega miru. V glavnem stremi sedaj sovjetska Rusija, da se približa Franciji«.

Borzna poročila.

KRONA V CURIHU 2.175.

— Zagreb, 2. nov. (Izv.) Zaključek Devize: Curih 11.20, 11.30, Pariz 4.325, 4.375 London 272.50, 277.50, Berlin 1.20, 1.60, Duna 0.082, 0.087, Praga 198.50, 201.50, Trst 250, 254, Newyork 61, 62, Budimpešta 2.23, 2.63, Valute: dolar 60, 61, lira 246, 250, češka krona 195.50 198.50.

— Curih, 2. nov. (Izv.) Današnja pre-dborza: Zagreb 2.175, Berlin 0.1225, Duna 0.0071, Praga 17.475, Milan 23.075, Pariz 38.70, London 24.45, Newyork 5.48.

Razne stvari.

— Viljemov dar nevesti. Iz Berlina po-ročajo, da je bivši cesar Viljem podaril svoji nevesti kot poročno darilo diadem, v katerem je nad 700 briljantov. Diadem cenijo na 800 milijonov mark.

— Velika eksplozija. Iz Londona poro-čajo, da je v soboto 28. oktobra eksplodira-la na Holandskem velikanska množina stre-liva. Eksplozija je bila tako močna, da so jo celo slišali v London.

— Defraudacija v madžarskem poslaništvu. Iz Budimpešte poročajo, da so pri-šli v madžarskem poslanstvu v Pragi na sled znatni defraudaciji vizovnih dohod-kov. Defraudacija je izvršil višji uradnik poslanstva Jožef Baum, ki ni zapisoval dohodkov od vizumov v knjigo. Baum je bil na zahtevo madžarske vlade aretiran.

— Zanimiva statistika. Sovjetski narod-ni komisariat za promet je objavil za av-gust in september sledečo statistiko: tatvin na železnicah za dva meseca. V 62.826 slu-čajih je bilo ukradenih 480.000 pudov raz-ličnih živil. 518 glav živine, 96 vagonov premoga in 12.000 pudov kolonijalnega blaga. Med aretiranimi za tatvino je največ železniških milicionarjev.

— Črno obrobjeno naznanilo o smrti konja. Konzul Peters v Drazdanih je obla-vil v debelo črno obrobljeni naznanilni sledečo neokusnost: »Naznanjam vsem pri-jateljem konji, da je pridni moj šimel po 20letnem zvestem službovanju radi starost-ne onemoglosti moral biti ustreljen. Prosi se to dalje objaviti.« Dični gospod konzul je sigurno pozabil pristavit: »Prosi se še nadalje, da se oprosti moji kratki pameti«.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSILSEK,
Odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Knjigovodja - bilancist

samostojna moč, dosedaj uspešno le v velikih industrijskih podjetjih, kjer službe.
Ponudbe pod „Agilen 9318“ na upravnštvo Sloven. Naroda.

Zahvala.

Vsem, ki so izkazali našemu dragemu pokojniku

Rudolfu Satterju

poslednjo čast, se najtopleje zahvalujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni Kolizejskim fantom in darovalcem šopkov in cvetja.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1922.

Rodbina Satter.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze izraženega mi sočutja in sožalja ob priliki prebriske izgube moje neposredne sestre

OLGE

za mnogoštevilno častice spremstvo na zadnji poti izrekam najpresrečnejšo zahvalo.

V Ljubljani, 2. novembra 1922.

Rafael Glontini.

V globoki žalosti naznanjam svojim prijateljem in znancem, da je preminula danes moja iskreno ljubljena nevesta

Lojzka Logonder

učiteljica vnanje samostanske šole in posebnica

po kratki, mukepolni bolezni.

Škofja Loka, dne 29. oktobra 1922.

Jože Rant, abs. med.

Zahvala.

Vsem, ki so počastili spomin moje nepozabne

Loizke

in me tešili v najtežjih urah, iskrena hvala.

Škofja Loka, dne 31. oktobra 1922.

Jože Rant, abs. med.

Kontoristinjo

za natečajno potrditev taboj. Spr. d. 1. 1922. na upravnštvo Sloven. Naroda.

Stanovanje

v okolici mesta, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in kleti, s električno razsvetljavo, zamenjano s enako eventualno s večjo ali manjšo v mestu. Naslov: Pova upr. Slov. Naroda. 9319

Jščem deklo

za vse, ki zna dobro kuhati. Sva dve osebi. Plača 900 K mesečno. Nastop 15. novembra. Pisati na naslov: Louisa Brozman, Opatje I, Beogradska ulica 8, prisemno deano. 9258

Vinsko posodo

od 8-5 hl, iz klanega hrastovega lesa K 850 za 1 liter. — Od 5-8 hl, iz klanega hrastovega lesa K 7 za 1 liter franko skladišče nudi. Mithajlo Ivanovič, Zagreb, Frankopanska 12.

Telefon!

Več stih novih telefonskih aparatov iz najboljših dunajskih tovarne, predvojni mateniji, za govor in klic do 1000 km, je po jako niski ceni na razpolago. Pojanila in vncel pal Fr. Zajec, Zgor. Siska 106, Ljubljana. 9165

Služba korepondenta ali knjigovodja

išče, sprejme tudi službo istierievalec, potnika, skladiščnika itd. Starejša moč, več slovenskega, hrvatskega in nemškega jezika, absolvent polj. šole in tečaja za knjigovodstvo. Ponudbe pod „Večelna prakse 9166“ na upravnštvo Sloven. Naroda. 9166

Zastupništva

Specerajala veletrgovina v Vojvodini, koja stalno ima svojih putnika, traži fabrična zastupništva. Ponudbe pod „Agilan“ stali na „Schmoka“ oglasni zavod, Novisad, Poštanski pretinac 92. 9302

Trgovci, obrtniki, zasebniki! Pozor!

Ureditelj in opeljave praktičnega medenega, vsakomur obznan o-trazajočega knjigovodstva ter sestave bilance prevzame v prostih popoldanskih in večernih urah bančni knjigovodja, popolnoma vešč 3 jezikov. Prevzame tudi rešitev korepondence, prestavljanje iz enega jezika v drugega in vsa pisarniška dela. Ponudbe pod „Priden in zanesljiv 9338“ na upr. Slov. Naroda.

Zahvala.

Blagim dušam, ki so lajšale samotno in trpljenje ob dolgi bolezni naši dobri materi, vsem plemenitim srcem, ki so jo spremljali na zadnji poti, za vse obile dokaze ljubezni in sočutja se zahvaljuje

žalnojoča rodbina Fatar.

V Ljubljani, 1. novembra 1922.

Banaško seno

prešano v blazin, vsako množino tudi lapod vagona po najnižji ceni dokler traja zaloga. Kmetijska družba za Slovenijo, Ljubljana, Turjaški trg 2. 9331

Kot praktikant

želim vstopiti v trgovino z mešanim blagom. Nastop želim takoj. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 9322

Bukova polena

meter dolga, suha, zdrava, večja partijs, se kupijo. Ponudbe pod „Dobro nakup 9182“ na upravnštvo Sloven. Naroda. 9182

Zamenja se

stanovanje

z dvema sobama, prednoba in kuhinjo na Mestnem trgu, z enakim eventualno večjim tudi v mestu. Ponudbe pod „Zamenjava 9299“ na upr. Slov. Naroda.

400.000 kron

pesojila

išče protokolirana trgovina z vknjižbo na prvo mesto ali na menico proti 25%, obratim. Ponudbe pod K 400.000—9340 na upravnštvo Sloven. Naroda. 9340

Proda se

avto

znamke „Praga“, 85 HP, šestdesetletni, z električno razsvetljavo, samopogonom, v zelo dobrem stanju, po jako ugodni ceni. Poizve se pri lastniku Fran Grumu, Moste pri Ljubljani 78. 9328

Proda se

15 hl beloga vina, večnema rizlinga 1917, prvovrstnega za buteljke. Vpraša se v bil. zolacem kupnišču. 9322

Trgovska hiša

dvonadstropna, 30 let obstoječa v Ljubljani se proda. Hiša stoji v sredini mesta na najbolj prometni točki, ima trgovske lokale in skladišča, pripravna tudi za hako industrijo in so takoj na razpolago. Ponudbe pod „Dobra pozicija“ na An. zav. Drago Baseljak Ljubljana, Sodna ul. 5. 9330

Stavbena parcela

ob Tržaški cesti v bližini viške cerkve se proda. Poizve se v Zg. Gamelnah 15.

Kupi se dobro ohranjena kredenca.

Ponudbe z navedbo cene pod „Kredencia 9337“ na upravnštvo Slov. Nar. 9337

Prodajo se

6 tednov s tri lapi deksterjerji po nizki ceni. Poizve se: Kranikova ul. št. 5, III. nadst. vrata 10. 9298

Kolo

znamka „Puch“, skoraj novo, se p. ugodni ceni proda. Naslov pove upravnštvo Slov. Naroda.

Sahe gohe in kumne kupuje

Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Gospodična

vajena v trgovini in gostilni, večša kuharica, šivnica in vsega gospodinjstva, išče službo kot poslovdkinja, event. tudi kot gospodinja. Ponudbe pod „Poslovdkinja 9315“ na upravnštvo Sloven. Naroda. 9316

Instruktor

za matematično, fiziko, kemijo, blagovnanstvo in italijansko — snov trg. akadem., se išče za takoj. Ponudbe pod „S. T. A. 9321“ na upravnštvo Sloven. Naroda. 9321

Išče se za takoj lokal za čisto delavnico

event. s stanovanjem v okolici Ljubljane, v Kranju ali v Celju. Ponudbe pod „Ko. Ko. 9286“ na upravnštvo Sloven. Naroda. 9286

Pesojila

50.000—100.000 K

knjižba na I. mesto. Ponudba pod „Varnost mladostnika 9325“ na upravnštvo Sloven. Naroda. 9325

Absolvent trgovske visoke šole

vešč slovenske, nemške, hrvatske, deloma tudi hrvaštine in latine, išče službo v trgovini ali industrijskem podjetju. Ponudbe pod „Podjetje 9208“ na upravnštvo Slov. Naroda. 9208

PIANINO

dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe z navedbo cene in točnim opisom pod „Pianino 9339“ na upr. Sl. Nar. 9339

Spretnega

kino - šoferja

sprejme pokrajinski odbor Jugoslovske Matice v Ljubljani. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo zahtev je poslati Jugoslovske Matice do 15. novembra. Priložiti je vsa zadavna sprizčevala. 9328

ADRIA ČEN

NAJBOLJI

F. SIBENIK - LJUBLJANA

Mesečno sobo

proti nagradi išče veleindustrijski uradnik. Ponudbe pod „Samec 9317“ na upr. Slov. Naroda.

Stanovanje

v novi villi v mestu se bo oddalo in sicer 2 veliki sobi, kuhinja in pritlikline. Najemtnino je plačati 5 let naprej. Ponudbe na poštni predal 103. 9352

Sprejme se k večji družini gospodinjstva

ter vsakega hišnega dela vajena, vsestransko zanesljiva, energična, reda vajena ženska, ki zna dobro kuhati. Pisemne ponudbe z navedbo sprizčeval ali dosedanjega opravila pod „trajnost 9296“ na upravnštvo Slov. Naroda.

Išče se

kontoristinja

vešč knjigovodstva. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 9397

Morske trave

nudi vsako množino Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 9114

Stavbene parcele

v najlepši legi ima na prodaj Jos. Tribec, Gillice 87. 9041

Pisarniški praktikant

išče mesta brezplačno. Ponudbe pod „Praktikant 9124“ na upravnštvo Sloven. Naroda. 9124

Kupim

še rabljeno, dobro ohranjeno motorno kolo. Ponudbe pod „Motorno kolo 17 9294“ na upravnštvo Slov. Naroda.

Mirna gospodična

išče proti dohremu plačilu za takoj meblovanje sobo s separatnim vhodom. — Ponudbe pod „Solidna 9274“ na upravnštvo Slov. Naroda. 9274

Nova enodružinska hiša

se proda za 290.000 kron. Zraven snoda 2300 m² sveta. Naslov pove upravnštvo Slov. Naroda. 9295

Stanovanje

v bližini cerkve v Šiški, soba kuhinje s pritliklinami, želim zamenjati v bližino drž. koledvoja. Naslov v upravnštvo Sloven. Naroda. 9278

Novosti!

Za damske plašče v veliki izbiri.

A. & E. Šaberné, Ljubljana, Mestni trg 10

Prva sunjska parna mlekarna in tvornica sira

priloga: Čajno maslo kg Din. 42, la trapistovski sir Din. 28, sir Imperiel ducat Din. 28, Hptavski sir kg Din. 13. Naročila sprejema glavno zastopstvo P. S. P. M. in T. S. Novo mesto, Karlovska cesta 81. Poizve se od 5 kg naprej od posamezne vrste. 8998

BLUZE

spodnja krila, predpasniki, stozniki

načeneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg 19.

Specijalna zaloga

kanditov, čokolade, keksov in drugih slaščic od najpreprostejših do najfinjših vrst vedno v veliki izbiri. Solidna poštebja. Zmerne cene.

Josip Vitek, Ljubljana, Krekov trg 8, zraven Mestnega doma.

Mestno županstvo Kočevje

razpisuje službo

mesarja

za novoustanovljeno občinsko mesnico. Reflektira se samo na popolnoma izvežbano in zanesljivo moč. Reflektanti naj vpošljejo ponudbe z navedbo zahtev na mestno županstvo Kočevje. 9311

Objava otvoritve!

„Trias“

industrija čevljev d. d.

Stalno veliko skladišče vseh tehničnih predmetov. Glavna prodaja prvovrstnih izdelkov.

Obisk se izplača.

Prodaja samo na veliko.

Marija Komatar vdova Kalan, roj. Gosar

posestnica mlina v Škofji Loki.

Pogreb nepozabne soproge in sestre bo v petek, dne 3. novembra 1922 ob 5. popoldne iz hiše žalosti v Kapucinskem predmestju št. 6 na pokopališče v Škofji Loki.

Sv. maše se bodo darovale v raznih cerkvah.

Pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

V Škofji Loki, dne 1. novembra 1922.

Franc, Anton, Jožef, Jurij, bratje.

Anton Komatar, soprog.

Pravica, Rožica, Tinka, svakinje.